

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMAN401 A klasszikus magyar irodalom története II. ea.

<p>Tantárgy neve: A klasszikus magyar irodalom története</p>	<p>Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN312, BMTAN303, BTMAN401, BTOMA3N03, BTOMA4N02, BTOMA4N03, BTOSVM2N05, BTOSVM2N06 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p> <p>Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet</p> <p>Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)</p>
<p>Tárgyfelelős (név, beosztás): Gyapay László egyetemi docens</p>	
<p>Közreműködő oktató(k): Gyapay László egyetemi docens</p>	
<p>Tantárgyi egység: A klasszikus magyar irodalom története II. ea.</p>	
<p>Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMAN401 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>	
<p>Javasolt félév: 2T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)</p>	<p>Előfeltétel: BTMAN312 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>
<p>Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)</p>	<p>Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMAN312, BTMAN401, BTOMA3N03, BTOMA4N02, BTOSVM2N05: kollokvium, BTMAN303, BTOMA4N03, BTOSVM2N06: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)</p>
<p>Kreditpont: BTMAN312, BTMAN401: 3, BTMAN303, BTOMA3N03, BTOMA4N02, BTOMA4N03, BTOSVM2N05, BTOSVM2N06: 2</p>	<p>Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)</p>
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A tantárgyi egység célja, hogy nagy vonalakban megismertesse a hallgatókkal a hagyományos korszakhatár szerint 1849-től a Nyugat indulásáig terjedő időszak markánsan változó intézményrendszerét, közönségigényét, reprezentáns szerzőit és azok jellemző szövegeit, valamint a vonatkozó szakirodalmat. Az előadás kiemelten foglalkozik a műfaji rendszer hierarchiájának átrendeződésével és Arany János mellett évenként más-más szerzők központba állításával ad betekintést a korszak legfontosabb eszme-, műfaj- és poétikatörténeti kérdéseibe. Ezeket a célokat jórészt a hallgatóság számára is követhető (kiosztott) szövegek elemzésével és értelmezésével törekszik elérni.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgató szerezzen megalapozott tudást a klasszikus magyar irodalom változó, nyelvi, ízlésbeli, irodalmi és társadalmi törekvéseiről, folyamatosan alakuló intézményrendszeréről és műfaji hierarchiájáról. <i>képesség:</i> A hallgató váljon képessé arra, hogy történeti kontextusban szemlélje az irodalmi jelenségeket, és a szakma kínálta megközelítési módokból önállóan válogatva saját értelmezői magatartást tudjon kialakítani. <i>attitűd:</i> A hallgató törekedjen szakterületi ismereteinek folyamatos bővítésére, saját</p>	

értelmezői készségének fejlesztésére, az irodalmi jelenségek történeti meghatározottságnak és változékonyságának megértésére.

autonómia és felelősség: A hallgató tudatosan reflektáljon az általa alkalmazott szemléleti és megközelítés módok alkalmazhatósági körére, lehetőségeire és korlátaira.

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A politikai keretek átrendeződése
2. A korszak első felének jellemző kritikusi normája: a kiengesztelődés
3. Arany 40-es évekbeli epikája
4. Arany 50-es évekbeli lírája I.
5. Arany 50-es évekbeli lírája II.
6. *A Buda halála*
7. Arany kritikusi működése
8. *Az Őszikék*
9. Kemény Zsigmond ismeretelméleti, történetfilozófiai és regénypoétikai töprengései
10. Kemény Zsigmond, *Ködképek a kedély láthatárán*
11. Kemény Zsigmond, *A rajongók*
12. Madách és *Az ember tragédiája* I.
13. Madách és *Az ember tragédiája* II.
14. Mikszáth novellisztikája

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetésekor a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

BARTA János, *A pálya végén*, Bp., Szépirodalmi Könyvkiadó, 1987, 7–163.

BÉNYEI Péter, *A történelem és a tragikum vonzásában*, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 2007 (Csokonai könyvtár: Bibliothca Studiorum Litterarium, 39.).

Cleanth BROOKS, *The Language of Paradox* = C. B., *The Well Wrought Urn: Studies in the Structure of Poetry*, New York, London, Harcourt Brace and Co., 1975.

DÁVIDHÁZI Péter, „*Per passivam resistentiam*”: *Egy politikai magatartásforma értékeléséhez* = D. P., *Per passivam resistentiam: Változatok hatalom és írás témájára*, Bp., Argumentum Kiadó 1998, 29–50.

DÁVIDHÁZI Péter, *Hunyt mesterünk: Arany János kritikusi öröksége*, Bp., Argumentum Kiadó, 1992.

A magyar sajtó története II: 1848–1892, szerk. KOSÁRY Domokos, NÉMETH G. Béla, Bp., Akadémiai Kiadó, 1985.

Douglas Colin MUECKE, *The Compass of Irony*, London, Methuen, 1980.

MILBACHER RÓBERT, *Arany János és az emlékezet balzsama: Az Arany-hagyomány a magyar kulturális emlékezetben*, Bp., Ráció Kiadó, 2009.

NÉMETH G. Béla, *Arany János = N. G. B., Mű és személyiség: Irodalmi tanulmányok*, Bp., Magvető Kiadó, 1970 (Elvek és Utak), 7–41

Az el nem ért bizonyosság: Elemzések Arany lírájának első szakaszából, szerk. NÉMETH G. Béla, Bp., Akadémiai Kiadó, 1972.

SZEGEDY-MASZÁK Mihály, *Kemény Zsigmond*, Bp., Szépirodalmi Könyvkiadó, 1989.

S. VARGA Pál, *Két világ közt választhatni: Világkép és többszólamúság Az ember tragédiájában*, Bp., Argumentum, 1997 (Irodalomtörténeti Füzetek, 141).

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Lorant CZIGANY. ed. *The Oxford History of Hungarian Literature: From the Earliest Times to the Present*. Oxford: Clarendon Press, 1984.

IMRE László, *Arany János balladái*, Bp., Tankönyvkiadó, 1988 (Műelemzések Kiskönyvtára).

KERÉNYI Ferenc, *Madách Imre (1823–1864)*, Pozsony, Kalligram, 2006 (Magyarok Emlékezete).

NÉMETH G. Béla, *Türelmetlen és késlekedő félszázad: A romantika után*, Bp., Szépirodalmi Könyvkiadó 1971,

NYILASY BALÁZS, *Arany János*, Bp., Korona Kiadó, 1998 (Klasszikusaink).

SZILÁGYI Márton, *Mi vagyok én? – Arany János költészete*, Bp., Pesti Kalligram, 2017. SZILI József, *A Tragédia: líra vagy tragédia = Sz. J., „Légy, ha birsch te »világköltő«...”: A magyar líra a XIX. század második felében*, Bp., Balassi Kiadó, 1998, 183–205.

S. VARGA Pál, *A nemzeti költészet csarnokai: A nemzeti irodalom fogalmi rendszerei a 19. századi magyar irodalomtörténeti gondolkodásban*, Bp., Balassi Kiadó, 2005.